

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

11. søndag i treenighetstiden - 25. august 2019

Prekentelest: Joh 8,31-36

Lesetekst I: 1 Mos 21,9-13

Lesetekst II: Rom 8,1-4, 14-18

11. søndag i treenighetstiden

Vi befinner oss i treenighetstiden og leser tekster som handler om ulike sider ved disippellivet sammen med Jesus. I dagens tekster leser vi om frihet, hva det vil si å tilhøre Guds folk som frigjorte.

Bli i Jesu ord

Jesus befinner seg i Jerusalem og har rukket å gjøre seg bemerket. Han taler nå til folket og har allerede provosert grundig med å antyde at han er bærer av Guds hellige navn (se v. 28). Men vi leser også at mange kom til tro på Jesus.

I vår tekst henvender han seg til de jødene som var kommet til tro på ham. Man kan diskutere hva som menes med «jøder» her. Det greske ordet «ioudaios» kan like gjerne betegne «judeere». Det er kanskje av underordnet betydning for en preken over teksten. Det viktigste er formaningens Jesus gir til de troende. En slik formaning er gyldig til alle som tror på Jesus. Uttrykksmåten bli i Jesu ord er brukt flere ganger i Bibelen. Vi forstår at det handler om å høre, ta til seg og leve etter det Jesus har sagt. Man blir ikke i Jesu ord, om man slutter å høre det eller aktivt motarbeider og lever på tvers av det.

Ved å bli i Jesu ord får den troende kjennskap til sannheten. Jesus kaller seg selv sannheten (Joh 14,6) og han kaller Den hellige ånd for «Sannhetens ånd» (Joh 14,17). Sannhet er sterkt integrert med Gud selv. Gud er sannhet. Samtidig er sannhet også et budskap. Ved å være i relasjon til Gud og hans ord, blir mennesket satt fri. Når Jesus taler om Den hellige ånd, sier han at dette også innebærer å få vite sannheten om oss selv, om vår synd (Joh 16,8-9). Bare da kan vi virkelig bli satt i frihet.

Slaver?

Det kan se ut som om jødene forstår dette poenget. For de slår iallfall ettertrykkelig fast at «vi har aldri vært slaver for noen». De er jo Abrahams ætt – noe som helt klart er ment som en hedersbetegnelse. Ved første øyekast virker det rart at de avviser å ha vært slaver for noen. For er det noe enhver israelitt visste, så var det at folket var slaver i Egypt. Det feiret de hvert år under påskefesten. De visste også at det en gang så stolte Davidsriket til slutt gikk til grunne og at folket gjennom hundrevis av år hadde vært underlagt regionale stormakter i større eller mindre grad.

Dette gjør det åpenbart at de må ha forstått at Jesus snakket om et eller annet åndelig slaveri. Kanskje hørte de en henvisning til Jer 2,10-14, hvor det tales om slaveri i forbindelse med avgudsdyrkelse. Eller kanskje er poenget bare at som Abrahams barn er de utvalgt av Gud, hans eiendom og et kongelig presteskap (2 Mos 19,5-6). Bare å antyde at Abrahams barn skulle være noe annet enn kongebarn er uhørt.

Jesus gjør det uansett helt klart hva han mener og taler om å «gjøre synd». På gresk brukes presens

partisipp her - og uten å trekke poenget for langt, kan vi iallfall slå fast at dette betegner en vedvarende handling. I min oppvekst snakket forkynnere gjerne om forskjellen mellom å falle i synd og leve i synd. Selv om jeg ikke tror vi er satt til å trekke opp grensen mellom disse to kategoriene, vil jeg likevel mene at denne skjelningen har noe godt med seg og at Jesus antyder noe av det samme. Dersom man vedblir i synden, blir man også underlagt den og fanget som en slave. Det tror jeg mange kristne kan kjenne på til tider – at det er konkrete synder som binder dem på måter de fortviler over. Jesus peker i dagens tekst på hvor friheten er å finne – den er å finne hos Sønnen, hos Jesus.

Barnekår

Vers 35 er en kort liten sammenligning som illustrerer forskjellen mellom en sønn og en slave. En slave kunne selges videre. Det skjer ikke med en sønn. Er du sønn, forblir du sønn. Det gjelder selv i tilfeller der konflikter ødelegger alle relasjoner. Slektsbåndet er uansett ubrytelig.

Poenget i dette tilfellet er å understreke privilegiet ved å være sønn. Jeg merker det selv når jeg kommer hjem til mine foreldre. Selv om jeg nå er voksen og har egne barn, har jeg en tilhørighet i huset og hjemmet som bare er der. Det eksisterer fremdeles et barnekår, en «sønnerett».

Ved sitt svar sier Jesus indirekte at det ikke er noen automatikk i statusen «Abrahams ætt» og ekte sønnekår. For det er, som han påpeker i vers 36, kun Sønnen som kan sette noen i frihet og gi virkelig barnekår. Derfor fortsetter avsnittet etter vår tekst med en ganske opphetet samtale om hva det vil si å være Abrahams ætt.

Vår tekst gjør saken klar. Kun de som er frigjort av Sønnen, vi kan egentlig si, de som er i Sønnen, er virkelig fri og virkelig Abrahams ætt og slike som aldri har vært slaver.

Til prekenen

Denne søndagen kan man gjerne gå tett gjennom teksten og ta de ulike temaene fortløpende. En annen strategi, kan være å holde en preken om hva det innebærer å være gjort virkelig fri av Sønnen. Da kan man være mer tematisk og si noe om hva vi er frigjort fra og hva vi er frigjort til.

Knut Kåre Kirkholm

Teolog og høyskolelektor ved Fjellhaug internasjonale Høgskole (NLM) og redaktør i magasinet Fast Grunn.

kkirkholm@fjellhaug.no